Увођење пореза онемогућило би да банке и даље фризирају своје расходе на бази нереалног приказивања цена увезеног капитала

Банке су најпрофитабилнији део привреде, али оцена је надлежних да ове институције не треба додатно опорезовати. То је став Народне банке Србије, а Министарство финансија се с тим прећутно саглашава. Банка Интеза, као највећа банка у земљи, наводи да остварује у просеку свега 3,5 динара профита на 100 динара свог капитала и да сагласно томе нема основа за додатно опорезивање.

Очигледно је да се овоме приступа површно. Прво, треба поћи од претпоставке да наведена стопа приноса Банке Интеза није утврђена на основу реалних расхода. Могуће је да се она односи само на део капитала банке јер се, према закону о привредним друштвима и закону о банкама, под капиталом привредних субјеката подразумева само капитал који је формиран на бази оснивачких улога, профита, као и од уплата од уписа акција и докапитализација. Због тога је за дефинисање рентабилности банке ирелевантна стопа приноса само на овај део укупног капитала банке. Познато је да се највећи део капитала овдашњих страних банака увози из иностранства. Реално исказивање профитабилности банке је могуће на основу цене увезеног капитала по којој банке на тржишту западних земаља прибављају капитал. Полазећи од поменутих премиса може се наслутити да постоји значајан интерес буџета Србије да се уведе посебан порез на активу банака и да се истовремено забрани даље пословање оним банкама које исказују губитак у пословању. Тај порез би могао, рецимо, да износи четири петине профита који банке данас приказују и да донесе буџету Србије неколико стотина милиона евра годишње, а по том основу до сада је изгубљено од две до три милијарде евра. Банке би тиме биле приморане да увезени капитал укалкулишу са каматом која ће обезбедити покриће наведеног додатног пореза. Да би се тај порез могао покрити из разлике између прихода и расхода неопходно је да се смање нереално високо исказани расходи банака смањењем цене увезеног капитала. У супротном, банке би на бази новог пореза биле у губитку.

Увођење пореза онемогућило би да банке и даље фризирају своје расходе на бази нереалног приказивања цена увезеног капитала. Опорезивање не би узроковало раст камата на кредите јер је банкама примарни интерес да не угрозе пласман средстава којим располажу по основу прикупљених депозита и прибављених кредита. То је потврдила пракса опорезивања банака у Мађарској. На тај начин би овај порез у ствари

платиле матице ових банака у иностранству.

Онемогућавањем банкама да послују са губицима, а о томе би се бринуо гувернер НБС, спречило би се да се расходи банака терете неоснованим високим износом камата. Неминовно је да тај порез плаћају и банке које на домаћем тржишту послују по принципу да се инострани улози у тим банкама оплођују на бази плаћања дивиденди. Оне у својим расходима не калкулишу камате на капитал из иностранства. Међутим, оне користе привилегије због тога што им припада нереална разлика између прихода и расхода.

Увођењем наведеног пореза банке не би биле дискриминисане у односу на производна предузећа која послују такође на бази улагања капитала инвеститора из иностранства. На пример, фирме ,,Фијата", ,,Јуре", ,,Панасоника", ,,Бенетона" и других пласирају своје производе на инострано тржиште и битно доприносе стабилности домаће валуте. Цене њихових производа су на светском нивоу. Цене производа банака у Србији су изражене у каматама на кредите које су далеко изнад тржишних камата у иностранству. Због тога на истим основама треба опорезовати и трговину, затим промет некретнина, промет гаса и др. Треба имати у виду и то да врло развијене земље, попут Немачке и Велике Британије, такође додатно опорезују активу банака.

Терет пореза треба пореском политиком да се усмерава примарно на велике и имућне играче на тржишту а не на имовину грађана, а то би такође омогућило да се надокнаде плате и пензије које су смањене деловањем инфлације у протеклом периоду.

**Др сц. ек., специјалиста за банкарство*

(Политика)